2. U – Základy sadovnické dendrologie

❖ ÚKOLY PRO OBDOBÍ - 3. - 7. 2.:

1) **Učební text na stránce 2 - 4 si přepište do sešitu**
2) **Nastudujte témata:**

Generativní rozmnožování:

a) **Rozmnožování semeny (proč a u kterých rostlin)**
b) **Sběr a ošetřování osiva**
c) **Výsev semen**

- **Při opakování používejte:**
  1) následující **učební text** (str. 2 - 4)
  2) učebnice pro SŠ nebo SOU (Sadovnictví, Dendrologie)
  3) *internetové zdroje*

GENERATIVNÍ ROZMNOŽOVÁNÍ

Rozmnožování semeny

- **používá se:**
  - u rostlin, které mají tyto vlastnosti:
    1) dostatek kvalitních, dobře klíčivých semen
    2) dobrá životaschopnost semenáčů
    3) dobrá dědivost žádaných vlastností
    4) vyrovnanost takto namnožených rostlin

  - pro rozmnožování:
    a) původních druhů a podnoží dřevin
    b) při šlechtění nových odrůd

Sběr a ošetřování osiva

- plody (šišky) **sbíráme z dobře vyvinutých, zdravých matečných rostlin**
- obvykle **sklízíme ve sklizňové zralosti**,
  - ale jsou výjimky:
    - šišky jedlí sklízíme v časném stádiu dozrávání – před rozpadem šišek
    - druhy s přeléhavými semeny (klíčí až za 1 nebo 2 roky po sklizni) sklízíme před plnou zralostí (růže, skalník)
- **stratifikace** - provádíme u semen druhů, které:
  - rychle ztrácejí klíčivost (ořešák, jírovec, šácholan, jedle, limba)
  - mají přeléhavá semena (dřín, vilín, růže, lípa, hlohyně)
- **moření** - proti houbovým a bakteriálním chorobám
- **obalování** - pro snadnější výsev a případně také pro ošetření stimulátory, fungicidy, insekticidy atd.
- **máčení** - před výsevem (smrk, modřín)

Výsev semen

- Doba výsevu:
  - **Jaro**
    - nejčastější doba výsevu
  - **Léto**
    - druhy tou dobou dozrávající (topol, jilm, vrba)
  - **Podzim**
    - výsev nemusíme stratifikovat, ale riziko požeru ptáků a myší
  - **Zima**
    - choulostivé a dlouho klíčící druhy pod sklem

- Místo výsevu:
  - **pod sklo**
  - **na záhon**

- **Výsev pod sklem**

a) **Choulostivé druhy s jemnými semeny**

(např. vřesovištní rostliny)

  - výsev v lednu do misek nebo truhlíků s propařeným substrátem, při teplotě 18 °C

b) **Druhy s většími semeny**

  - výsev na záhony ve sklenících nebo pařeništích

- vzešlé semenáčky přepichujeme
- používá se pro: rododendrony, azalky, ostatní vřesovištní rostliny, liliovník, vilín, šácholan, atd.

- **Výsev na záhony**

- běžný způsob u většiny druhů
- zemina lehčí, humózní, dobře odplevelená a pečlivě zpracovaná
- plochu semeniště rozměříme na záhony, pro ruční výsev 120 cm široké, pro strojový dle rozchodu kol

- vyséváme do řádků 15 – 30 cm vzdálených ručně nebo secím strojem, semena zasypáváme pískem
- oseté záhony až do klíčení semen stíníme a chráníme před ptactvem
- podle potřeby zavlažujeme
- během vegetace nepřepichujeme, příliš husté semenáčky musíme vyjednotit
- přepichujeme až po roce
- víceleté semenáče školkujeme

POUŽITÉ ZDROJE A DOPORUČENÁ LITERATURA:

- RŮŽIČKOVÁ, Jiřina a kol. Sadovnictví. Vyd. 3., upr. Praha: Květ, [1996]. 256 s. ISBN 80-85362-21-X.
- DVOŘÁČEK, Pavel. Sadovnictví: pro odborná učiliště. 1. vyd. Praha: Septima, 2001. 94 s. ISBN 80-7216-152-0.